ԹԻՒ 7790 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1911 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

19 décembre 1911 N. 7790

نومرو ۷۷۹۰ ۶ كانون اول ۱۳۲۷ سالی

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ՂԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
مدیر مسئول وصاحب امتیاز ك. بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لكی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE AREVELK FONDÉ EN 1883

بازار ایرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Օտարաշխարհ »	25	20 ֆր.

Journal arménien
DIRECTEUR
K. BOYADJIAN
Cons/ples Galata

ԵՐԳԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

«Չար մարդիկ երգ չունին» կ'ըսէ Շիլլէր, բայց բարի մարդիկ ալ երբ կ'երգեն՝ Պատերազմական Ատեանը օձիքնուն կը բռնէ ու դատի կ'ենէ. Թարգէ՛ ինչպէ՞ս ելլալու է ասոր մէջէն։ Չար ըլլանք ու չերգե՞նք, թէ՝ բարի ըլլանք ու ծակը մտնենք։

Զարգարեան եղբայրները իրենց երեք տարի առաջ հրատարակած երգարանին համար ամիսներէ ի վեր դատարանէ դատարան կը քաշքշուին. ահա՛ հիմա Հմայեակ Արամեանց ալ վերջերս հրատարակած երգարանին համար Պատերազմական Ատեան կ'երթայ օրերէ ի վեր։

Այդ երգարաններուն մէջ երգեր կան եղեր որոնք ցեղային համերաշխութիւնը կը խանգարեն. ահա՛ քաղաքային ու պատերազմական ատեաններու առարկութիւնը։

Քիւրտերու դէմ մարտի հրաւէր կը կարդացուի եղեր այդ երգերէն մէկ քանիին մէջ։ Լա՛ւ։ Բայց նախ պէտք է նկատել որ այդ երգերը յօրինուած են Սահմանադրական շրջանէն առաջ, կոխի ու ատելութեան օրերուն և միմիայն իբրև գժնդակ անցեալի մը յիշատակը կը պահուին և կարծեմ այսօր ո՛չ ոք կ'երգէ զանոնք, և կամ նոյնիսկ եթէ երգէ, ուշադրութիւն չըներ իմաստին։

Ես, իմ մասիս խօսելով, այդ երգարանները ծայրէ ծայր կարդացած եմ, բայց երբե՛ք փափաք չեմ զգացած քիւրտի մը գլուխ պատռելու։ Երկրորդ, պէտք է նկատել որ երեք տարիէ ի վեր Զարգարեան երգարանը հրապարակ ելած է և այդ երեք տարուան միջոցին Հայերուն կողմէ ցեղային համերաշխութիւնը խանգարելու փորձ չէ եղած, որմէ պէտք է հետևցնել թէ այդ երգերը չունին այն կռուարար զօրութիւնը զոր կառավարութիւնը կը վերագրէ իրենց։ Ասոր հակառակ Քիւրտերը, որոնք երգարան չունին, երեք տարիէ ի վեր ցեղային համերաշխութիւնը կը խանգարեն ամէն օր Հայեր սպաննելով։

Պատմութիւնը երգին հրաշագործ զօրութեան մասին կարծեմ մէկ կարևոր իրողութիւն կը յիշէ միայն. ան է՝ Գեդէոնը և իր բանակը, որոնք եօթը անգամ Երիքովի պարիսպներուն չուրջը դարձան երգելով ու ահա պարիսպները հիմնայատակ գետին տապալեցան։ Բայց այդ առասպելական ժամանակները անցած են։ Այսօր եթէ նոյնիսկ եօթանասունեօթը անգամ Քիւրտերուն դէմ երգենք՝ դարձեալ անոնք են որ մեզ կը խողխողեն, հետևաբար Վահան և Պիմէն Զարգարեաններուն և Հմայեակ Արամեանցի դէմ կառավարութեան ձեռք առած խիստ միջոցները տարօրինակ կը թուին ինծի։

Եւ յետոյ, պահ մը ենթադրենք որ այդ երգարաններուն մէջ մէկ քանի վնասակար դատուած երգեր կան, կ'արժէ՞ ասոր համար այդքան նեղութիւն տալ այդ խեղճ մարդոցը։ Թո՛ղ կառավարութիւնը իր վնասակար դատած երգերը մատնանիշ ընէ և անոնք թո՛ղ վերցուին՝ ասկէ ետքը երգարաններուն մէջէն ու պրծաւ գնաց։

Բայց նորէն կը կրկնեմ, ըստ իս այդ երգերը ժժեղի մը չափ ազդեցութիւն չեն ըներ մեր ականջներուն։ Ապացոյցը այն է որ երեք տարիէ ի վեր մենք Հայերս ենք որ ամենէն աւելի փարած ենք Օսմանեան պետութեան և Սահմանադրութեան, հակառակ տարին մէկ քանի երգարաններ հրատարակուելուն։

Երանի՛ թէ Օսմանեան պետութիւնը կազմող միւս ցեղերն ալ. Արաբ, Քիւրտ, Մակեդոնիացի, Հօրանցի, Մալիսոր կամ Ալպանիացի երգարաններ հրատարակելով գոհանային և երգերով միայն կռուէին ու Օսմանեան պետութիւնն ալ նմանէր օփերայի մը քան թէ եղերերգութեանց թատրոնի մը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԴԷՊԻ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

«ՔՕՉ ԻԶ»Ի ՈՒՂԵՒՈՐՆԵՐԸ

ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

28 Նոյեմբեր, երեկոյեան
ՊԱԹՈՒՄ

Զմեռնային եղանակին հետ բաղդատմամբ՝ հաճելի ուղևորութենէ մը ետքը, երէկ ոտք դրինք ռուսական հողին վրայ։ Պէտք է խոստովանիլ որ նաւահանգիստի ռուս պաշտօնէութիւնը և ոստիկանութիւնը ամենայարգալի վերաբերում մը ցոյց տուին Թրքահայ պատգամաւորներուն հանդէպ և ամէն դիւրութիւն ընծայեցին անոնց։ Մանաւանդ մեզ ընկերացող եկեղեցականները մասնաւոր պատիւներով ընդունուեցան։ Բայց հազիւ թէ ոտքերնիս քաղաք դրինք՝ բոլորովին տարբեր ընդունելութիւն մը գտանք մեր Կովկասահայ եղբայրներու կողմէ որոնք փութացած էին մեր հիւրանոցը գալ մեզ տեսնելու։ Ամենուն դէմքին վրայ կասկածանքի և գրեթէ թշնամութեան արտայայտութիւն մը կը կարդացուէր. ասոր պատճառը այն էր որ ամէնքս ալ իբրև հակաօրմանեանականներ կ'ենթադրուէինք։

Ես այս բանը այն ատեն ըմբռնեցի երբ տեսայ որ այդ Պաթումցի Հայերը, բացառաբար ջերմ համակրանք մը ցոյց կու տային Բաբկէն Սրբազանի, Ինճէճեան Հայր Սուրբի և Ակնայ եկեղեցական պատգամաւոր Տրդատ քահանայ Պօյաճեան՝ի որոնք իբրև Օրմանեանական կը համարուէին ի նոց կողմէ։ Մինչդեռ Միհրդատ Հայկազնի հանդէպ իրենց դիրքը պարզապէս թշնամական էր։

— Դու ո՞ր տեղից պատգամաւոր ես դուրս եկել. կը հարցնէին։

— Ես երեք տեղէ պատգամաւոր ընտրուած եմ, կը գոչէր Միհրդատ իր ճակատը սրբելով։

— Երեք տեղն էլ գետնին տակն անցնին, կը պատասխանէին այդ անուղղայ օրմանեանականները։

Կրնաք երևակայել որ մթնոլորտն այդ վիճակը ի՛նչ դառն ազդեցութիւն բրաւ մեր պատգամաւորներուն, մանաւանդ Պալաքեան վարդապետի, Երուանդ Տէր Անդրէասեանի, Զիֆթէ Սարաֆի և Յակոբ Աշոտ Սրբազանի վրայ։

Յայտնի էր որ Պաթումի մէջ մեզի եղած այս ընդունելութիւնը նախապատրաստուած բան մըն էր, յատկապէս մեր հոգեկան տրամադրութեան վրայ ազդելու համար։

Քօճազ շոգենաւին մէջ, ճամբորդութեան միջոցին, գրեթէ նոյն բանը ընել փորձեցին հակաօրմանեանականները օրմանեանական համարուածներուն հանդէպ։

Նոյն իսկ այդ մասին զուարճալի միջադէպ մըն ալ պատահեցաւ։

Նախապէս այնպէս կարգադրուած էր որ Բաբկէն սրբազան և Գրիգորիս վրդ. Պալաքեան միևնոյն խցիկին մէջ պիտի պառկէին։ Բայց ահա՛ Միհրդատ Հայկազն կը համոզէ Գրիգորիս վարդապետը և անոր բեռները ի. խցիկը փոխադրելով ինք կ'երթայ Բաբկէն վարդապետի խցիկը և կը տեղաւորուի անկողնին մէջ։ Սրբազանը երբ պառկելու կուգայ՝ կը տեսնէ որ իր սենեկակիցը փոխուած է. այսուհանդերձ ձայն չհաներ և ինքն ալ իր կարգին կը հանուի, մահճակալը կը մտնէ քնանալու համար։ Բայց ահա՛ յանկարծ Միհրդատ Հայկազն գլուխը բարձէն վեր կը բարձրացնէ ու կը հարցնէ.

— Սրբազան քուէդ որո՞ւ պիտի տաս։

— Հիմա ատոր վրայ խօսելու ժամանակ չէ, կը պատասխանէ Գաղատիոյ առաջնորդը։

— Թող չեմ տար որ Օրմանեանին քուէ տաս, կը գոչէ Հայկազն։

Սրբազանը կը բարկանայ.

— Ինչ կը խառնուիս դուն, կ'ըսէ սրտմած դէմքով մը.

Եւ ահա՛ վէճ մըն է կը սկսի։

Հետեւեալ օրը Բաբկէն սրբազան կը փորձէ հեռացնել Միհրդատը իր խցիկէն։ Միհրդատ կ'ընդդիմանայ։ Այն ատեն Սրբազանը ինք ուրիշ խցիկ մը կ'երթայ ուր կը գտնուէր Կեսարիոյ առաջնորդ Պարգև վարդապետ։ Բայց երբ գիշերը կ'երթայ իր խցիկը հանգչելու, սոսկումով կը տեսնէ որ Պարգև վարդապետին տեղ Միհրդատ Հայկազն էր որ երկնցած էր անկողնին մէջ և կը խռռար.

— Սրբազան, խօսք տուր որ Օրմանեանին քուէ չպիտի տաս։ Այս հալածանքը կը տևէ մինչև Տրապիզոն և ի վերջոյ խեղճ Բաբկէն սրբազան կը խոստանայ Օրմանեանի քուէ չի տալ, գոնէ հանգիստ քնանալու համար։

Զմոռնամ յիշեցնելու որ շոգենաւին մէջ մեր կատարած նախնական խորհրդակցութիւնները ա և է դրական արդիւնքի մը չեն յանգած և եթէ ոևէ համաձայնութիւն մըն ալ գոյացաւ շատ անզօր է։

Վաղը, եթէ ժամանակ ունենամ, աւելի երկար կը գրեմ։

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Յ. Գ. Նամակը գոցելու պահուս կ'իմանամ թէ մէկ քանի պաթումցի հայեր ջերմ վիճաբանութեան մը բռնուելով Միհրդատ Հայկազնի ու Հայկ Անտոնեանի հետ, ծեծկռուք մը յառաջ եկած է։ Զիֆթէ Սարաֆ այդ լուրը հաղորդեց ինձ, բայց ստուգելու ժամանակ չունեցայ։ Եթէ իրաւ է, արդարև շա՜տ ցաւալի բան։ Այս միջոցներով ռուսահայերը պիտի պաշտպանեն իրենց թեկնածուն...։

ՆՈՅՆ

ԴԷՊԻ ՕԼԻԿԱՐՇԻ

Այստեղին և նորքին բախտորոշ տագնապներուն մէջ Սաիտ փաշայի յեղակարծօրէն երևան բերած ու հետապնդած խորհրդարանը լուծելու եղանակի հարցը է՛ն ուշագրաւ ու ճակատագրականն է։

Բոլոր անոնք որ՝ սառնարիւն ու հեռատես նկատումով մը կը դիտեն, կ'ուսումնասիրեն Թուրքիոյ սա տարաւմ ջղաձգութիւնները, ապահովաբար անհունապէս զարմանալի գտած այդ վտանգաւոր «հարցին ցնցող հանգամանք մը առնելու անակնկալը։ Անոր ծագումի խորքին մէջ մութ ու անհաւր բան մը կը ցցուի, թէև Թանին կը ճարտարօրէ և Սաիտ փաշա ինքը ափ-աշկարա՝ յայտարարելու կը ճգնի թէ անիկա առաջ եկած է երկրի

دوراندیشسزلكك ضررلری

برمملكتك امور مهمهٔ داخلیه وخارجیه‌سنی درعهده ایدن رجال سیاسیه‌ده آرانیله‌جق مزیتلردن الك برنجیسی دوراندیشلكدر.

فی الحقیقه، الك كوچوك واهمیتسز ایشلرده بیله دوراندیشانه برحركت تعقیب ایدلدیكی تقدیرده نه‌كبی نتائج حسنه وجوده كلش اولدیغی برچوق دفعه اثبات واعتراف ایدیلن حقایق بارزه‌دندر.

امور دولتده مهم بررول اجرا ایتمكده بولنان هررجل سیاسی درعهده ایتمش اولدیغی وظائفك مسئولیت معنویه‌سنی هرشیدن اول تقدیر ایتملیدر.

اهمیتسز ایشلرده بیله نتیجه اوزرینه فوق العاده برصورتده تأثیر نفوذ ایدن دوراندیشلك بر حكومتك امور مهمهٔ داخلیه وخارجیه‌سنده نه‌قدر یارارلی اولاجغی واضحاً كورلمكده‌در.

بوكون بین الملل جریان ایدن مختلف سیاستلری نظر اعتباره آله‌جق اولور ایسه‌ك، كورورزكه هرملت دائما كوزینی مستقبله توجیه ایده‌رك، حال حاضردن ایچه بروقت صوكره، نه‌كبی احوال ووقایع مواجهه‌سنده بولنه‌جغنی پیش تأمله آلوب، اوكا كوره حركت ایتمكده‌در.

بوحركته «دوراندیشلك» عنوانی ویریلوب، دولت وملتلرك سیاستلرینی بوجریان ایله ایلرو سورمكه موفق اولانلر دخی دوراندیش نامنی الیورلر.

دیكرملتلری برطرف ایده‌رك، دوراندیشلك امور سیاسیه‌مزده بولنماسی تمنیات جدیه‌مزدندر زیرا بزده‌كی انتظامسزلغه، موفقیتسزلكلره دوای یكانه دوراندیشانه برحركتدن بشقه هیچ برشی تصور ایدیله‌مز.

برایشه تشبث ایدلمه‌دن اول اونك نه‌كبی بر نتیجه ایله ختامپذیر اوله‌جغنی درك وتفهم ایتمك بالطبع نتیجه اعتباریله موجب استفاده اوله‌جغی دركاردر.

بالخاصه مملكتمزك حال حاضركی بحرانلی زمانلرنده بالاده فوائدندن بحث ایتمش اولدیغمز دوراندیشانه برخط حركته نه‌قدر محتاج اولدیغنی بووسیله ایله دخی تكرار ایتمك زائددر.

صحائف مطبوعاتده كوریلن مناقشات قلمیه ارەسنده بعض كره اعتدال اورته‌دن بوسبوتون قالقوب، مجادله اثناسنده عمومه عائد منافع احتراصات شخصیه‌یه بازیچه ایدیلیور.

حقیقی وجدی بروطنپرورلك، بالطبع ساحهٔ مناقشه‌ده بودرجه ایلروله‌مكه مساعده ایتمز، هرحالده حكومت ودولت بوكونكی كبی برطاقم غائله‌لر قارشوسنده بولندیغی صره‌لرده، افراد وسیاسی فرقه‌لرك نصل مهم وظیفه‌لر ایله مكلف اولدقلرینی البته بزم كبی كندیلری دخی تقدیر ایدرلر.

ایشته بوسببدن دوراندیشسزلكك مفقود بولندیغی محللرده نه‌درلو ضرر وزیانلر وجوده كله‌جكنی تعداد ایتمك تشبثده بولنانلر افراد ملت طرفندن مطلوب برنتیجه‌یه واصل اوله‌مازلر.

موقع جغرافیمزك ایجابات ضروریه‌سندن اولان دوراندیشانه برخط حركتك وجوده كتیره‌جكی نتیجه‌لری كوز اوكنه كتیره‌رك، خصوصیله بوصره‌لرده بوقبیل برحركتك هرشیدن اول الزم بولندیغنی اعتراف ایتمك مجبوریتی قارشوسنده بولنیورز.

آ. قسطانیان

---

(۲۱۱) عبدالحمید وشرلوق هولمس

اوچنجی قسم

سكزنجی فصل

عبدالحمید قطع امید ایتمكه باشلار

شاید هانكی قومیته‌نك بوسؤ قصدی ترتیب ایتمش اولدیغی آكلاشلمش اولسه ایدی قطعی براستقامت ایله استنطاق دوام ایتمك قابل اوله‌جقدی. لكن بوخصوص دخی بوسبوتون قراكلق قالیوردی. بعضیلری ترك قومیته‌لرینه دیكرلری ارمنیلره بشقه‌لری دخی بلغار ویاخود ماكدونیالی قومیته‌لره برطاقمی كریدلیلره وبر قسمی ده آوروپالی ارباب فتنه بوسؤ قصدی عطف ایدیورلر.

عمومیتله شوصولك ظن دائرهٔ امكان داخلنده بولنیوردی.

سؤ قصددن برقاچ كون صوكره، ییلدیز سراینده بالخاصه كوندریلن شوسطرلری «شفق» غزته‌سی درج ایدییوردی.

آوروپا محافل سیاسیه‌سنده تداول ایتمكده اولان ظن وتصوره نظراً سؤ قصدك فاعل اسلام اولمادیغی كبی ممالك عثمانیه خلقندن دخی اولمایوب، دنیانك هرطرفنده كندیلرینك باعث استكراه موجویتلری تعقیب اولنمقده اولان ارباب فترتدندر».

سؤ قصدك فاعلی بولمق اوزره واقع اولان بتون تحریات بویله‌جه عقیم قالدی.

تحقیقاتك بویله‌جه موفقیتله نتیجه پذیر اولمامسی عبدالحمیدی فوق العاده برحرص ودهشته دوچار ایتمشدی.

سلطان عبدالحمید حرص ودهشتنی اطرافنده بولنانلره وبالخاصه عزت پاشایه دوكمكده ایدی.

بزه معلوم اولدیغی وجهله، عزت پاشا سؤ قصدك فاعلی بولمق اوزره غلاً یمین ایتمش ایدی.

فقط كندی بتون سعی وغیرتی بوسبوتون بوشه چیقمشدی.

قورناز سوریالی استخلاص كریبان ایتمك اوزره، تموز ۲٤ تاریخیله استانبولدن آلمانجه «فوسیشه چایتونغ» غزته‌سنه شویله برتلغراف كشیده ایتدی.

«ییلدیزده واقع اولان سؤ قصد اثناسنده اوراده حاضر بولنان برطاقم ذوات، بومبانك اشتعالیله سؤ قصد مذكورك فاعلی دخی برهوا اوله‌رق، جزای سزاسنی بولدیغنی كورمشلردر».

عزت پاشانك اوینامق ایسته‌دیكی شو اویونه خلق ایناندی ایسه‌ده عبدالحمید اوكا اهمیت ویرمیه‌رك، هیچ استراحت ایده‌میوردی، باخصوص عبدالحمید بوسؤ قصدك شخصی بر تشبث اولمایوب، براختلالجی قومیته‌سنك نتیجهٔ فعالیتی اولدیغنه امین اولمشدی.

بوبابده قطعی برمعلومات دخی استحصال ایدیله‌مامش اولدیغندن سراینده بوسبوتون راحتنی غائب ایتمشدی.

خصوصیله كیجه‌لری هیچ اویومایوب، صباحه قدر اصدقای بندكانی ایله احاطه اولنمش اولدیغی حالده وقت كچیریوردی.

اعصابنه اودرجه خلل كلمش ایدیكه اویانیق حالده هزیان ایتمكه باشلایه‌رق، بتون سرایی دینامیت ایله برهوا ایده‌جكلرینی تخیل ایدییوردی.

بوصره‌لرده دیوانه‌كبی برصالوندن دیكرینه قوشه‌رق، یوكسك سس ایله باغیرییوردی.

بونی متعاقب یكدیكرینه مباین امرلر ویره‌رك، ماینجیلر اوزرینه هجوم ایله اونلری دوكمكه ویاخود طوقات اورمغه بیله تشبث ایدییوردی.

هرنه قدر سلطان عبدالحمیدك، شو احوالی كیزلی صاقلانیوردی.

فقط یواش یواش اوته‌یه بری‌یه وحتی اجنبی سفارتخانه‌لره قدر بیله واصل اولدی.

— عبدالحمیدك شعورینه خلل كلش!

ایشته اوته‌ده بری‌ده شیوع بولان شایعه بوندن عبارتدی.

سفیرلر بوشایعه اوزرینه ناظرلره مراجعت ایده‌رك، بوخصوصده معلومات طلب ایتدیلر.

مسئله علی التدریج وخیم برشكله كیریوردی.

عبدالحمیدك بحران اعصابیسی دائمی اولمادیغندن، اونك برسكونتلی حالندن صدراعظم استفاده ایده‌رك، تداول ایتمكده اولان بالاده‌كی شایعه‌لرك صورت قطعیه‌ده تكذیب ایدلمسنك لزومنی بیان ایتدی.

صدراعظمك شوبیاناتی اوزرینه ایرتسی جمعه كونكی سلاملق مراسمندن صوكره دول اجنبیه‌نك بتون سفیرلری، سفارت مصلحتكذارلری وحتی پاپاوكیلی مونسنیورطاچچی پورجللی تشریفاتچی ابراهیم پاشانك دلالتیله سلطان عبدالحمیدك حضورینه چیقدیلر. بونك سببی اورته‌ده بولنان شایعه‌لرك یالان اولدیغنی رأی العین مشاهده ایده‌رك، امین اولملری ایچون ایدی.

لكن سفیرلر سلطان فوق العاده مكدر برچهره ایله ودائما قورقاق بروضعیتده بولنیوردی.

هرنه قدر كندینی ضبط ایتمك اوزره فوق البشر برغیرت ایله حركت ایدیور ایدی ایسه‌ده بوحاله اوزون مدت تحمل ایده‌مدیكندن اوزرنده‌كی قوت، قدرت ومكنت بوسبوتون ساقط اولیوردی.

طقوزنجی فصل

یكی سؤقصد

صالحه خانم صادق بك ایله برابر شیشلیده‌كی كمینكاهنه واصل اولدیغنده فوق العاده یورغون برحالده ایدی.

برقولتوق صندالیه‌سنه یرلشه‌رك اوراده، هیچ یرندن قملدانمقسزین یورغونجه‌سنه اوزون برمدت قالدی.

قولتوق صندالیه‌سنده بووضعیت ایله طوره‌قده اولان صالحه خانم بلكه ایچه بروقت بویله قاله‌جقدی.

(مابعدی یارین صباح)

استخراجا طبعی ممنوعدر

արդի կացութեան հետեւանքով։ Հոն է արդէն այդ քիչ մը անվերապահ խոստովանութեան մէջ՝ խնդրին անորոշ ու մթնած թելադրականութիւնը…։

Գաւառական անկեղծ ճշմարտութիւններու հաւատացողներու եւ քաղաքական դիմակերտութիւններու չարժէքին թափանցողներու համար, այս պարագան մեծապէս նշանակալի կը դառնայ, որովհետեւ մթնոլորտին մէջ մտայղացուած փոթորիկներու երեւումը կը նշմարուի ու նոր coup d'état ներու հեռաւոր ոտնաձայնը կը լսուի։

Դարձեալ՝ երկո՞ւնք։

Բայց Օսմանեան Բարլամէնթը իր առաջին օրուան նիստին մէջ—ինչ անակնկալ—կ՚որոշէ Սահմանադրութեան Յանձնաժողովին դրկել 35րդ յօդուածի փոփոխութեան այդ առաջարկը։ Ու այս առիթով տեղի ունեցած յուզումնալից հարցապնդումներուն կը պատասխանուի այնպիսի հակասական խօսքերով, որոնց դիմաց, հաւատացէք, պիտի ծիծաղին այս երկրին ճակատագրովը զբաղող հեռաւոր հետաքրքիրները։

Սաիտ փաշա կը պատճառաբանէ թէ Իտալիոյ հետ բանակցութիւններու մտնելու առեն հարկ է ունենալ զօրաւոր ու լիազօր կառավարութիւն մը, ու միայն ատիկա է պատճառը որ այդ կարգի օրինագիծ մը ներկայացնելու կը պարտադրէ զինքը։ Միւս կողմէն Իթթիհատ-Թէրագգըին բերանը Թանին կը պաշտպանէ վեհապետական իրաւունքներու ընդլայնումը երաշխաւորող այդ յօդուածին փոփոխութիւնը, պնդելով թէ Սաիտ փաշան տակաւին վարչապետութեան չի կոչուած, Սելանիկի մէջ որոշուած ու ծրագրի մէջ անցած էր ատիկա։

Ահա՛ հակասութիւնը, ահա՛ կուսակցական խաղի մը դիմակազերծումը՝ որ տեղի կ՚ունենայ—ի՜նչ բախտաւորութիւն—… իրենց կողմէ։

Եթէ հիմնական օրէնքը եւ ժողովրդապետական սկզբունքը սարսող այդ վտանգաւոր յօդուածը որոշուած էր Սելանիկի մէջ ալ ինչպէս Սաիտ փաշա տագնապի ու թնճկոտ կացութիւնը պատճառ կը բռնէ, ու ձեռքը խղճին վրայ, կը յայտարարէ թէ «ներքին միտք» չի կայ խնդրին մէջ։ Ու եթէ դարձեալ ո՛չ մէկ այլ պատճառ կայ առաջարկը հրապարակ բերելու եւ միայն Սելանիկի որոշումն է որ կ՚ուզէ գործադրել ուխտածը, ո՞ւր պիտի դնենք հապա իր հզօր խօսքերը թէ ԵՍ ՈՉ ՄԷԿ ԱԶԴԵՑՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԵՄ…։

Չէ՛, կառավարութեան այս սխալ եւ անհետեւանք քայլը շա՛տ մեծ դայթումներու դուռ կը բանայ, ու չեմ գիտեր ո՞րչափ մեծ առաւելութիւն մըն է Սաիտ փաշայի դիւանագիտական համբաւին համար։ Վաղուան իրականութիւնները պիտի ապացուցանեն ատիկա, որովհետեւ ցոյց տրուած պատճառաբանութիւնները հազիւ թէ կրնան ծառայել ծիծաղը հեգնանքի վերածելու։

Չէ՛, արտաքին բարդութիւններու ու ներքին պառակտումներու այս օրերուն՝ այս տեսակ շարժումը բացառական հետեւութիւններ շա՛տ կրնայ ունենալ, ու միապետական զանգուածներու մէջ շա՛տ յոռի տրամադրութիւններ կրնայ ծնիլ, երբ երկիրը քաոսային դժուարութիւններու մէջ է։

Ու չէ՛, անժամանակ, անհարկի այս ձեռքը ուրիշ ոչինչ խորհիլ կուտայ մեզի բացի «ՇՆ մղձաւանջին» որ ցցուած է մեր դիմացը ու բարեկամ օտարները մեզի կը դիտցնեն վերջերս այնքան համակրողի վճռականութեամբ։

Դէպի՛ Օլիմպոս։

Այս ցաւագին հետապնդումն է որ կը խռովէ մեր տառապած հոգիները ու սահմանադրական իրաւակարգին հանդէպ ունեցած մեր յոյսը որ հաւատքը օրէ օր կը խախտի, կը փչի, երբ դէպքերու գահավէժ ընթացքը այս՛, կը սպառնայ հէգ սիրական այս երկրին ճակատագրին։

Դէպի՛ Օլիմպոս։

Բայց, չէ՛, ժողովուրդին ռամկավարական բնազդը այնքան արթնցած է ու պատրաստ՝ անհրաժեշտ ճակատամարտ մը պայքարելու։ Թո՛ղ անոնք որ [illegible] ունին թէ տակաւին այս մթափանքի, խարխափանքի շրջանին կրնան [illegible] շարժիլ, պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալ, մտածեն թէ արհամարհուած ու համբերատար մասսան արթուն է ա՛լ։

Դէպի՛ Օլիմպոս։

… Ու մենք ռամկավարական իտէալներու հաւատացողներս արտմագին անձկութեամբ կը հարցնենք թէ ինչո՞ւ այս բոլորը, երբ Ալպանիան իր պարբերական հրաբուխ մը կը ներկայանայ, երբ Մակեդոնիան յանկարծական դաւաճանութիւն մը կը սկսի, Հայաստանը վիրաւոր՝ կառավարութենէն օգնութիւն կը սպասէ ու անդին Տրիպոլիսի աւազուտքներուն վրայ օսմանցի զինուորներ, նոր հայրենասիրութեամբ, կ՚իյնան նոր օրերու իտէալով։

Օլիմպոս՝ Հաւատանք ասոր, Սաիտ փաշա։

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ՎՈՅՎՈՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

Անտառին մէջ, անտառին խո՛րը կը գտնուէր վոյվոտին տունը։ Սառ կտրած տանիքէն վար կը կախուէին բիւրեղացած եղեամներ, եւ ձիւնը երկիրը ծածկած է արդէն։

Աղջիկը, ընտանեկան յարկին մէջ նստած, իր հարսանեկան քօղը կը պատրաստէ. բուխերիկին մէջէն կը լսէ հովին ձայնը եւ կ՚արծարծէ կրակը։

Այդ պահուն, սենեակին դուռներէն կը մտնէ եւ անոր կը մօտենայ անտառներու պարիկը, որ սովորաբար աղէկ լուրեր չը բերեր։

«Բարի իրիկուն, ո՛վ գեղանի աղջիկ, ես եկած եմ քեզի համար պստիկ երգ մը երգելու։— Երգերուդ պէտք չունիմ ես։ Սիրելիս պիտի գայ հիմա։ Քեզի համար հո՛ս հաց եւ գարեջուր կայ եւ անտառդ գնա՛։»

Պարիկը ըսաւ.

«Քու սիրելիդ, խօսեցեալդ չպիտի գա՛յ, անտառը խոր է, ճամբան երկար. ուրիշ տեղ գացած է ան։—Ինչո՞ւ զիս կը չարչարես քու չարագուշակ լուրովդ։ Սիրելիս ինծի հաւատարիմ պիտի մնայ. այդ խօսքերը պիտի մնան մինչեւ որ ձեռան մէջէն դուրս ելլեն փոքրիկ կարմիր վարդերը։

Աղջիկը բարձրաձայն կը խօսի, եւ սակայն վրդովեալ է, եւ սիրտը կը ցնցէ սարսռագին կերպով. պառաւը հո՛ն է, իր նժդեհ, կ՚երգէ ան իր եղերական խեղդուկ ձայնով մը.

—Երբ ես հովերուն մէջէն անցա՛յ հոս գալու համար, երեք գայլեր տեսայ, որոնք արիւնարբու եւ կատաղի, կ՚ոռնային։ Երբ ծովեզերուն մօտ հասայ երեք ագռաւներ լսեցի որոնք իրենց սգաւոր կռինչները օդին մէջ կ՚արձակէին։ Երբ մօտեցայ սառած լճակին, անոր սառոյցներուն վրայ երիտասարդ մը տեսայ փռուած։ Եւ արիւնաքամ. Պաղ կուրծքին մէջ պզտիկ կարմիր վարդ մը կը ծաղկէր։ Հիմա՛ դուն հասկցար. ճամբան երկար է, եւ անտառը՝ խոր։ Սիրելիդ չպիտի գայ։»

Երբ վերջացաւ պարիկը մեկնեցաւ, բուխերիկին կրակը մարեցաւ։ Աղջիկը անձայն եւ լուռ նստած է. անոր աչքերը տխուր են։

Եւ դուրսը հովը աւելի սաստիկ կը փչէ, եւ աւելի ուժով կը սուլեն ագռաւները։ Երբ որ վերջ, վոյվոտը իր աղջիկը հոգին կը յանձնէր։

Թարգմ.

ԿԵՊԷԼ Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Սթէֆանի գործակալութիւնը սա հեռագիրը առաքած է Տրիպոլիէն, թուակիր 16 Թուով.— Նոր իրողութիւն մը չկայ Տրիպոլիսի, Թոպրուքի եւ Այն-Զարայի մէջ։ Այս առտու նռնաձիգներու վաշտ մը լեռնային հրետանիի դասակի մը հետ Այն-Զարայէն դէպի հարաւ տեղի հետախուզութիւն մը կատարեց։ Մինչեւ 12 քիլոմէթր տեղ յառաջացաւ, առանց թշնամիի հանդիպելու։ Փամփուշտներ, զանազան չինուածանիւթեր եւ քանի մը դիակներ գտաւ որոնք թշնամիին կողմէ ձգուած էին։ Այն-Զարայի մէջ փոքր ամրոց մը կը շինուի։ Ովասիսին եւ քաղաքին մէջ պահուած զէնքերը ու ռազմամթերքը երեւան կը հանուին։ Հոմսէն կը հեռագրեն թէ ալպեան վաշտ մը դէպի արեւմուտք կատարած հետախուզութեան առեն արաբական խումբերու կողմէ թոյլ ընդդիմութեան հանդիպած է։ Իտալացիներու սաստիկ հրաձգութեան վրայ ետ քաշուած են։ Իտալացիներուն կորուստը եղած է 4 հոգի սպաննուած եւ 11 հոգի վիրաւոր։ Պէնկազիէն կը հեռագրեն թէ ոչ է նոր դէպք չէ պատահած։ Թշնամիի կարեւոր խումբեր մեր դիրքերէն 15-20 քիլոմէթր հեռու կը գտնուին։

⁂ Թանի Սղիդայի (Տրիպոլիէն 60 քիլոմէթր հեռու) թղթակիցը դեկտ. 15 թուով կը հեռագրէ. «Հաղորդատար Արաբներ երեք օրէ ի վեր կը համախմբուին Ազիզիյի մէջ։ Միզրանէն Արաբներ, որոնք պատերազմական դիրքեր ունին, նմանապէս Ազիզիա հասած են»։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը կը հերքէ Լէնտէր պէյի կողմէ պատերազմական նախարարութեան յղուած հեռագիր, որով կը ծանուցուէր թէ Իտալացիները ծանր պարտութիւն մը կրած ըլլան Պէնկազիի մէջ։ Սթէֆանի գործակալութիւնը կ՚աւելցնէ. «Արդ, սխալ է թրքական կարծեցեալ յաղթանակի այդ լուրը, որուն թուականն ալ չէ ճշդուած։ Դեկտ. 10էն ի վեր, երբ թուրքեւարաբ խումբեր բուռն յարձակում մը ըրին եւ ծանր կորուստներով ետ մղուեցան, ոչ է զինուորական նոր գործողութիւն չէ կատարուած Պէնկազիի մէջ։

⁂ Մէկ քանի օրէ ի վեր զրոյցներ կը շրջին թէ օսմ. կառավարութիւնը տրամադիր է Իտալիոյ հետ բանակցութեան մտնելու, հաշտութիւն կնքելու համար, բայց այդ լուրը չէ հաստատուած։

⁂ Բարիզի իտալական դեսպանատունը զեկոյց մը հրատարակելով կ՚արդարացնէ Իտալիոյ կատարած պատերազմական գործողութիւնները Կարմիր ծովուն շրջակաները, որովհետեւ Թուրքիա զինուոր համախմբած էր այդ կողմերը։ Զեկոյցը կ՚ըսէ թէ ամէն անգամ որ պատերազմական գործողութիւն մը կատարուի, Թուրքիա Եւրոպայի հանրային կարծիքին կարեկցութեան կը դիմէ։

⁂ Օս. հեռագրական գործակալութիւնը կ՚ըսէ թէ կառավարութիւնը իրեն վերապահելով հանդերձ Իտալացիները վտարելու իրաւունքը, մինչեւ հիմա վտարման հրաման չէ տուած նոյն իսկ բերդաքաղաքներու մէջ հաստատուած Իտալացիներուն։ Նահանգային իշխանութիւնները միայն արգիլած են որ Իտալացիները բերդերու զինուորական շրջանակին մէջ չպտտին։

⁂ Տրիպոլիէն կը հեռագրեն թէ իտալական իշխանութիւնները կը շարունակեն վտարել գերման թղթակիցներ։

⁂ Սելանիկէն հասած առեւտրական նամակները կ՚ըսեն թէ իտալական վեց մեծ ռազմանաւեր կը պտտին Այնորոսի եւ Գասսանդրայի թերակղզիին միջեւ։ Նոյնպէս կ՚ըսուի թէ Բէշտերէէ ջուրերուն մէջ թշնամի մարտանաւեր տեսնուած են։

⁂ Իտալական կառավարութիւնը հերքած է թէ տում տում գնդակներու գործածութիւնը իտալական բանակին մէջ։ Օսմ. պատերազմական նախարարութիւնը կը զեկուցանէ թէ այդ գնդակները գործածուած են եւ Իտալիոյ զինարաններուն մարքան կը կրեն։

⁂ Տրիպոլիսի մէջ կախաղան հանուած է տեղւոյն արաբ երեւելիներէն Ահմէտ, որ պատերազմին սկիզբը Իտալացիներուն հաւատարմութեան երդում ընելէն յետոյ, գաղտնապէս յարաբերութիւն մշակած էր օսմանցիներուն հետ։ Իր բնակարանը խուզարկուելով մեծաքանակ զէնք ու կարգ մը նամակներ գտնուած են։ Այդ մահապատիժը մեծ տպաւորութիւն գործած է Արաբներուն վրայ։

⁂ Օսմ. աղբիւրէ բխած լուրերուն նայելով, Իտալացիները Տէրնայի մէջ յառաջխաղաց շարժում մը ընելով ստիպուած են ետ դառնալ։

⁂ Տրիպոլիսի մէջ դեկտ. 16ին փոթորիկ ծագելով օդանաւերու համար կանգնուած երկու տաղաւարներ խորտակուած են եւ օդապարիկը հովէն քշուած է։ Նիւթական վնասը մեծ է, բայց զոհ չկայ։

⁂ Հռոմէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սուլլումը Եգիպտոսի կցուած է մինչեւ պատերազմին վերջը։ Մէկ քանի երեսփոխաններ բացատրութիւն ուզած են կառավարութենէն։ Ու իշխ երեսփոխաններ ալ յայտարարած են թէ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյացած է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Պէրլինէր Թակպլաթ կ՚ըսէ թէ Օտեսայի զօրաբաժինը պատերազմական վիճակի մէջ դրուած է։ Կը կարծուի թէ այդ պատրաստութիւնները Թուրքիոյ դէմ են։ Նոյն թերթը Բ. Էսէն կը հերքէ այդ կարծիքը, յայտարարելով թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը վերջերս խաղաղութեան մասին հաւաստիքներ ընծայած է։ Վիէննական թերթը կը կարծէ թէ այդ զինուորական պատրաստութիւնները [illegible] համար եղած ըլլան։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻԱ

Սելանիկէն Պէօյիւքէ Ջայթունէկ կը հեռագրեն թէ արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, ալպանիացի պետերուն եւ Մակեդոնիոյ պուլկար յեղափոխական կազմակերպութեան միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը վերջերս զօրացած է։ Յառաջիկայ գարնան գործի պիտի ձեռնարկուի, ինքնօրինութիւն ձեռք բերելու համար թէ՛ Մակեդոնիոյ եւ թէ՛ Ալպանիոյ մէջ, ուր կացութիւնը անհանդուրժելի կը նկատուի։ Ալպանիայէն աննպաստ լուրեր կը հասնին։ Ժողովուրդին դժգոհութիւնը կառավարութեան հանդէպ՝ հետզհետէ կ՚աւելնայ։

⁂ Անգլիական մամուլը խիստ ծանրակշիռ կը գտնէ Ալպանիոյ կացութիւնը։ Տէյլի Թէլէկրաֆ կ՚ըսէ թէ Ալպանիացիներուն ապստամբութիւնը վտանգաւոր պիտի ըլլայ Թուրքիոյ համար։ Հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ գրգռութիւն կը տիրէ։ Ալպանիացի ցեղապետները կը յայտարարեն թէ կառավարութիւնը չէ յարգած իր խոստումները։

⁂ Վիէննական թերթերը ծանր լուրեր առած են Ալպանիայէն։ Իտալացի եւ գարատաղցի գործակալներ, որոնք նիւթական առատ միջոցներ ունին իրենց տրամադրութեան տակ, հիւսիսային Ալպանիոյ եւ մանաւանդ Մալիսիոյ մէջ կը ջանան ժողովուրդը ոտքի հանել։

ԱԼՊԱՆԻԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹԱԳՐԻՐԸ

Ալպանիացի երեսփոխանները թագրիր մը ներկայացնելով Երեսփ. Ժողովի նախագահութեան, յայտարարած են թէ խորհրդարանին լուծման հաւանականութենէն մեծապէս զգածուած են, եթէ ի բնչ Սահմանադրութեան 35րդ յօդուածին փոփոխութիւնը ընդունուի։ Թագրիրին մէջ ըսուած է թէ ալպանիական նահանգներուն մէջ կացութիւնը շատ գէշ է։ Խոստացուած բարենորոգումները ոչ է արդիւնք չեն տուած։ Մալիսիայի մէջ եւ Դիպրայի սահմանագլխին վրայ անցած տարի տեղի ունեցած դէպքերը ապացուցած են թէ Ռումէլիի նահանգներուն աչք տնկած են։ Խորհրդարանին լուծումը աւելի պիտի սաստկացնէ Ռումէլիի մէջ տիրող անիշխանութիւնը եւ ցաւալի դէպքեր առաջ պիտի բերէ։ Ալպանիացի երեսփոխանները կուսակցութեանց մօտ դիմումներ ըրած են եւ որոշում տուած են բարենորոգմանց ծրագիր մը ներկայացնելու Երեսփ. Ժողովին, մինչեւ յառաջիկայ գարուն գործադրելու համար զանոնք։ Թագրիրին մէջ պահանջուած է որ 35րդ յօդուածին փոփոխութեան առաջարկը մերժուի, կնճռոտութեանց առաջքը առնելու համար։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ կրետացի երեսփոխանները միշտ վար դրուած են շոգենաւերուն մէջ։ Անոնք չեն ուզեր պատուոյ խօսք տալ Աթէնքի ուղեւորութենէն հրաժարելու, որ պայման դրուած է իրենց ազատ արձակման։ Կ՚ըսուի թէ Պ. Միխէլիտաքիս իր բարեկամները գումարման մը հրաւիրած է, պատուաւոր կերպով լուծելու համար խնդիրը։

⁂ Կրետացի երեսփոխան Պ. Սքամնաքիս Գիրէտ հասած է Սբէցիա շոգենաւով, բայց տեղական իշխանութիւնները դէպի Հանեա գացող նաւ մը դրած են զայն։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սահմանադրութեան յանձնաժողովը անցեալ օր նիստ գումարելով Սահմանադրութեան 35րդ յօդուածին քննութեան ձեռնարկեց։ Յանձնաժողովը վիճաբանելէ առաջ դիտել տուաւ որ Նախարարաց Խորհուրդի կողմէ դրկուած տեղեկագիրը, որ այդ յօդուածին փոփոխութիւնը կը պահանջէր, հանրագումար [illegible] նախարարին ստորագրութիւնը չէր կրեր։ Եպարքոսը իրեն եղած հարցման պատասխանով Նախարարաց Խորհուրդի ատենագրութիւնը դրկեց, ուր նախարարներու ստորագրութիւնը կար։

⁂ Վարչապետը անցեալ օր կայս. պալատ երթալով Սուլթանին տեղեկութիւն հաղորդեց 35րդ յօդուածի փոփոխութեան մասին ըրած առաջարկին վրայ։ Յետոյ Բ. Դուռ երթալով երկարօրէն խորհրդակցեցաւ նախարարներուն հետ։ Իգտամ կ՚ըսէ թէ կայսրը չէ հաւանած այդ յօդուածին փոփոխութեան։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Տէրսիմի երեսփոխան Լուտֆի Ֆիքրի պէյ իր թերթին երէկուան թիւին մէջ բաց նամակ մը ուղղելով Սուլթանին, կ՚ըսէ թէ Իթթիհատը իր վարկը բոլորովին կորսնցուցած ըլլալով պէտք չէ կառավարութեան ղեկը յանձնել եւ կայսրը պէտք չէ ոչ է կուսակցութեան պատկանի։ Յօդուածագիրը կը յայտնէ թէ Սաս. Բոտեթին գրութեամբ վարչապետը առաջարկած է 35րդ յօդուածին փոփոխութիւնը։ Եթէ այդ առաջարկը մերժուի, Սաիտ փաշա պիտի հրաժարի եւ յետոյ նորէն անոր պիտի յանձնուի Նախարարութեան կազմութիւնը։ Լուտֆի Ֆիքրի պէյ, որ բուռն լեզու մը կը գործածէ Իթթիհատին դէմ, կ՚ըսէ թէ Սուլթանը պէտք չէ գործիք ըլլայ Իթթիհատականներուն, որոնք երկիրը կործանման կ՚առաջնորդեն։

ԶԵՂԾՈՒՄԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ելմտական պաշտօնատան սնտուկի մասին բացուած քննութիւնը առաջ կը տարուի, բայց ոչ է արդիւնք չէ տուած տակաւին։ Իրողութիւնը այն է որ սնտուկին մէջ 1300 ոսկիի բաց մը կայ։

ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ

Եէնի Եօլ եւ Նէօլոգոս թերթերը Պատերազմական Ատեանի կողմէ արտօնուեցան վերստին հրատարակուելու։

ԺՈՒՐՆԱԼՆԵՐԸ

Թանին կ՚ըսէ թէ որոշուած է ժուրնալները հրատարակել։ Ժուրնալներուն թիւը 2000ի կը հասնի։ Կառավարութիւնը նախ ժուրնալներուն անունները հրատարակութեան պիտի տայ։ Եթէ ամբաստանուած անձը պնդէ որ ինք ժուրնալ չէ տուած, նախ այդ մարդուն ժուրնալը պիտի հրատարակուի։ Յետոյ միւս ժուրնալներուն հրատարակութեան պիտի ձեռնարկուի։

ՁԷՔԻ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ Ջէքի պէյի Բ. դատավարութիւնը։ Կարգ մը վկաներ լսուեցան, որոնք Սէրէզի մէջ իթթիհատականներու գործած արարքները պատմեցին։ Կարդացուեցաւ Բարիզէն ղրկուած նամակ մը, Մեհմէտ Թահաթան ստորագրութեամբ, որ կը յայտնէր թէ իր Ջէքի պէյի բարեկամը, պատրաստ է կարգ մը յայտարարութիւններ ընել ֆրանսական դատարանի մը միջոցաւ։ Դատարանը այդ պահանջումը մերժելով որոշեց որ իր յայտարարութիւնը Բարիզի օսմ. դեսպանատան միջոցաւ ընէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն անցեալ չրք. օրուան թուով.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ երբ արտաքին խնդիրներու վրայ կը վիճաբանուէր, պահպանողական երեսփոխան Պ. Հէրպէրթ մեղադրեց կառավարութիւնը, ըսելով որ ցաւալի, նուազ բարեկամական եւ յարձակողական քաղաքականութեան մը կը հետեւի Թուրքիոյ հանդէպ։ Այս ընթացքը, լաւ, հակառակ է անոր զոր ազատական կառավարութիւնը հետեւելու էր օսմ. կայսրութեան հանդէպ, նոր ռեժիմին հռչակումէն ետքը, որ համակրութեամբ եւ շահագրգռութեամբ նկատուելու էր։ Արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուըրտ Կրէյ պատասխանելով ըսաւ. «Իրաւացի չէ նուազ բարեկամական զգացումներ վերագրել մեզի թէ՛ նոր ռեժիմին նկատմամբ։ Ամէն բան ըրինք մեր բարեկամութիւնը յայտնելու եւ մեր փափաքն է միշտ շարունակել զայն։ Խօսելով Մակեդոնիոյ վիճակին, օսմ. նոր ռեժիմին հռչակումէն ի վեր անոր մասին եր ափ. մօղ վին բան մը չյայտնելուս պատճառը այն է որ չենք ուզած Թուրքիոյ պատերազմի մէջ գտնուած միջոցին անոր հոգեր պատճառած ըլլալու մեղադրանքին ենթարկուիլ։ Եթէ երբեք մեր կողմանէ միջամտութիւն մը ըլլայ, որուն փափաքող չենք, հարկ չկայ հրատարակել Մակեդոնիոյ դէպքերուն վերաբերեալ պաշտօնագիրները։ Անգլիա կամ ուրիշ ոչ է տէրութիւն չեն միջամտեր Թուրքիոյ ներքին գործերուն, որով այդ տեսակ հրատարակութեան մը պէտք չկայ. բոլորովին անօգուտ գրգռութիւն մը պիտի ըլլայ։ Հիմա մեծ դժուարութեանց հանդէպ գտնուող երկրի մը մասին գրգռիչ ու անիրաւ բան մը եղած պիտի ըլլայ»։

ԻՇԹԻՊԻ ԵՂԵՌՆԱՓՈՐՁԸ

Գոսովայի կուսակալը Ներքին գործոց նախարարութեան յղած է Իշթիպի եղեռնափորձի մասին կատարուած քննութեան տեղեկագիրը։ Այդ պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, պայրամին Գ. օրը պօմպա մը պայթած է մզկիթին առն-

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 214

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ
ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ՈՒԺԱՍՊԱՌ

— Ինչո՞ւ համար, գոչեց Ապտիւլ Համիտ որ այժմ գրեթէ բոլորովին անձին տէր եղած էր։

— Որովհետեւ, Վեհափառ տէր, պատասխանեց Իզզէթ փաշա, պօմպայի դժոխային պայթումին ետքը այնպիսի լուրեր տարածուած են որոնք պէտք է որ հաստատ կերպով հերքուին։ Այսպէս օրինակի համար, կ՚ըսուի թէ ձեր Վեհափառութիւնը ծանր կերպով վիրաւորուած է եւ թէ մահամերձ վիճակի մէջ փոխադրուած էք Ելտըզ… այս լուրին անշուշտ ուրիշներ ալ պիտի յաջորդեն եւ գուցէ պիտի համարձակին ըսել թէ ձեր բարձր Վեհափառութիւնը իր ստացած վէրքերուն չէ կրցած դիմանալ։ Այս տարաձայնութիւնները եթէ ուզենք պաշտօնական դեկուցումներով հերքել, չառնը պիտի կասկածին եւ ա՛լ աւելի տագնապալից զրոյցներ ծնունդ պիտի առնեն։ Ասոր համար անա՛, լաւ կ՚ըլլայ որ ձեր Վեհափառութիւնը անմիջապէս ընդունի Աւստրիոյ դեսպանը, որ իբրեւ ակնատես վկայ կրնայ մեզի ծառայել եւ կարգ մը սուտ տարաձայնութիւններու առաջքը առնել։

— Ներս հրաւիրեցէ՛ք դեսպանը։

Եւ իբրեւ վարպետ դերասան մը որ գուշակ իր դէմքն ու կերպարանքը փոխելու վարժ է, քովը գտնուողները հեռացուց, խոժոռ ու արի ձեւ մը առաւ եւ ոտքի վրայ սպասեց Աւստրիոյ կառավարութեան ներկայացուցչին։

Պառօն Մօն Բ. յիշէ ներս մտաւ մեծ արարողապետ Իպրահիմ փաշայի եւ առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի փաշայի ընկերակցութեամբ։

Դեսպանին առաջին խօսքերը օրուան մեծ դէպքին առթիւ Սուլթանին անվտանգ ազատելուն համար շնորհաւորութիւն եղան։ Ապտիւլ Համիտ, այդ խօսքերը լսելէ ետքը, խոժոռ կերպարանքով մը պատասխանեց։

— Մենք Աստուծոյ ապաւինած ենք, մեր սիրտին մէջ միայն Աստուծոյ երկիւղը կայ. ուրիշ բանէ չենք զգուշանար։

Այս ունկնդրութիւնը քանի վայրկեանի չափ տեւեց, յորմէ հետէ դեսպանը մեկնեցաւ՝ ճշմարտապէս հիացած Ապտիւլ Համիտի ցոյց տուած հոգեկան կորովին վրայ։

Բայց անգամ մը որ բռնաւորը առանձին մնաց, կրկին կորսնցուց իր առերեւոյթ քաջութիւնն ու [illegible] սարսափի մը մատնուեցաւ։

— Հո՛ս, Ելտըզին քով, կը համարձակին պօմպա պայթեցնել, կը գոչէր խելայեղօրէն ժուռ գալով ընդարձակ սրահին մէջ, գուցէ նոյնիսկ պալատիս մէջն ալ պօմպաներ զետեղած են, գուցէ այս րոպէիս օդը պիտի հանեն Ելտըզը…

Ի զո՛ւր իր շուրջը գտնուող պալատականները կը ջանային զինքը հանդարտեցընելու, զինքը հաւաստելու որ վտանգը անցած էր, թէ անկարելի էր որ Ելտըզի մէջ պօմպա գտնուէր։

— Ոչ՛, ոչ՛, կը գոչէր բռնաւորը յուսահատաբար, ամէնքդ ալ կը ստէք, ամէնքդ ալ դաւաճաններ էք ու իմ կորուստս կ՚ուզէք, չեմ հաւատար ձեր խօսքերուն, ձեր տուած վստահութեան…

Եւ խելացնոր վազքով մը հոս ու հոն կը վազվզէր պահուած պօմպաներ գտնելու համար։

— Պօմպա՛, պօմպա՛…

Ուրիշ բան չէր լսուեր իր բերնէն։ Պալատականները՝ շուարած եւ շփոթած՝ կը հետեւէին իրեն, առանց համարձակելու խօսիլ, առանց կարենալ զինքը հանդարտեցնելու։ Այսպէս, ժամերով, Ապտիւլ-Համիտ իր սա մի այցելեց իր պալատին բոլոր սրահները, դարակները բանալով, սնտուկամածները քակել տալով…

— Պօմպա՛, պօմպա՛…

Անօսլի մղձաւանջ մը եղած էր այս իրեն համար, որ իր միտքը կը չարչարէր առանց վայրկեան մը հանգիստ շնորհելու։

Երբ մութը կոխեց, վերադարձաւ իր մասնաւոր սենեակը, բոլոր հաւատարիմ պալատականները շուրջը հաւաքեց, ամբողջ լոյսերը վառել տուաւ եւ սկսաւ անոնց հետ խորհրդակցիլ։ Իր առաջին մտածումը եղաւ ձգել փախչիլ։

— Իսկոյն թո՛ղ զրահանաւ պատրաստեն, կաթսաները վառեն եւ մեքենաները շոգիի վրայ պահեն, հրամայեց։

Այո՛, կը մտածէր ինքիրեն, ա՛լ ուրիշ ճար չի կայ. կը ձգեմ կը փախչիմ, Եւրոպա կ՚ապաստանիմ, բաւական հարստութիւն դիզած եմ հանգիստ ապրելու չափ։

Պալատականները, որոնք կը լսէին իր տուած հրամանները եւ կը գուշակէին անոր դիտաւորութիւնը, այլայլած դէմքով իրարու երես կը նայէին։

Եթէ երբեք Ապտիւլ Համիտ, յուսահատութեան վայրկեանի մը մէջ, գործադրէր իր որոշումը, եթէ գահն ու իշխանութիւնը թողլով, իրաւցնէ ձգէր փախչէր, ինչ պիտի ըլլար իրենց վիճակը…։ Կը զգային որ ժողովրդային վրէժխնդրութիւնը իրենց գլխուն պիտի պայթէր եւ ամէնքն ալ ակնթարթի մը մէջ պատառ բզիկ պիտի ըլլային մոլեգնած ամբոխին հարուածներուն տակ։

— Բոլոր զարդեղէնները, բոլոր պատրաստ դրամները շոգենաւ փոխադրել տուէ՛ք, հրամայեց բռնաւորը, որ միտքն անձնատուր եղած էր իր սեւեռուն գաղափարին։

Պալատական մը դուրս ելաւ այս նոր հրամանները գործադրելու համար։

— Ձգել երթալէ ուրիշ ճար չի կայ, շարունակեց Ապտիւլ Համիտ վհատած դէմքով մը, ա՛լ կարելի չէ այս պալատին մէջ ապրիլ, քանի որ ամէնքը ինծի դէմ կը դառնան, քանի որ իմ թշնամիներս կարող կ՚ըլլան նոյն իսկ Ելտըզի մօտերը պօմպաներ պայթեցնելու իմ անցած միջոցիս։

(Շարունակելի)

գուխին տակ։ Իսկոյն ժողովրդեան մէջ գրգռութիւն մը առաջ եկած է, և 20 վայրկեան տեւելէ յետոյ անդորրութիւնը վերահաստատուած է։ Պայթումին հետեւանքով մզկիթին սանդուխը և քանի մը խանութ ու սրճարան մը աւելի կամ նուազ վնասուած են։ Չորս տարեկան տղեկ մը սպաննուած է, իսկ 26 Իսլամ, 1 Հրեայ և 1 Պուլկար ծանրապէս ու թեթեւապէս վիրաւորուած են։ Իսլամներէն մէկը մեռած է ստացած վէրքերուն հետեւանքով։ Եղեռնափորձը կիրակի օր ըլլալուն, շուկային մէջ շատ մը Պուլկարներ կային, որոնք սկսած են ասդին անդին վազվռտել պայթումէն յետոյ։ Իսլամները կարծելով որ պուլկարական քոմիթէն ընդհանուր յարձակում մը կազմակերպած էր, իրենց դէմ ելած Պուլկարները, ծեծած, ապտակած, բիրերով զարկած և վիրաւորած են։ Գայմագամը և ոստիկանական պաշտօնատարները 15-20 վայրկեանէն վերջ տուած են այդ ցաւալի դէպքին։ Այդ խառնաշփոթութեան միջոցին 17 Պուլկարներ սպաննուած և 149 Պուլկարներ վիրաւորուած են։ Ասոնցմէ երկուքը րէվոլվէրով և մէկը դանակով սպաննուած են։ Ուրիշ երեք վիրաւորներ ալ մեռած են։ Վիրաւորներէն 122ը Իշթիպէն, իսկ մնացեալները շրջականերէն են։ Մինչեւ հիմա 2 Պուլկար, 2 Հրեայ և 10 Իսլամ ձերբակալուած են։ Դատական քննիչ մարմինը Իշթիպ կը գտնուի տակաւին։ Մէկ քանի վախկոտ Պուլկարներ 4-5 օր չեն բացած իրենց խանութները։ Խառնութեան առեն ոստիկանական պաշտօնեաները և զինուորները պաշտպանած են շուկան գտնուող Պուլկարները, իրենց բնակարանները տանելով։ Քաղաքին երեւելիներուն կողմէ տրուած խորհուրդները գոհացուցիչ արդիւնք տուած են։ Մէկ քանի Պուլկարներ գանգատած ըլլալով թէ իրենց վրան գտնուած դրամը և առարկաները կողոպտուած են, թալլողները երեւան պիտի հանուին։

ԵՂԵՌՆԱՓՈՐՁԵՐՈՒ ԴԷՄ ՄԻԹԻՆԿ

Եէնիճէի մէջ ոչ-իսլամներէ բաղկացած 3000 հոգի միթինկ գումարելով բողոքած են հրոսախումբերու գործունէութեան և քոմիթէներուն դէմ։ Ցուցարարները բողոքի ու պարսաւանքի բանաձեւ մը քուէարկած են։

ՓԼԱԾ ԱՊԱՐԹԸՄԱՆԸ

Շիշլիի մէջ փլած ապարթմանին հաստատապետ Պ. Նարկիսեան ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած է։

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Իթթիհատի ընտրելի Բէչափ էֆ. Մալաթիայէն երեսփոխան ընտրուած է ստուար մեծամասնութեամբ։

ՔՕԼԵՐԱ

Աւջի օղ. Հաչիմ անուն 14 տարեկան նաւավար մը, Րիզէէն եկած, քօլերայէ բռնուելով մեռաւ։ Բէնտըրբին հասած Մուսթաֆա ալ քօլերայէ վարակուեցաւ։ Առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Ֆաթիհի կողմն ալ կասկածելի նշաններով հիւանդացած է Եանի անուն հացագործ մը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

Գերմանական թերթ մը հաւանական կը գտնէ որ մօտերս զինուորականներէ բաղկացած դաշն մը կազմուի։

ՀԱՄԻՏԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Պաշտօնապէս կը հերքուի Նոյէ Ֆրայէ Բրեսսէի սա լուրը թէ Թուրքիոյ մէջ ռէժիմի փոփոխութիւն պիտի կատարուի։ Նոյնպէս կը հերքուի թէ Համիտ ծանրապէս հիւանդացած ըլլալով Պոլիս եկած է թէ երկու [illegible] Սելանիկէն Պոլիս հասած են։

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻՆ ԴԷՄ

Ոստիկանութեան նախկին պաշտօնեայ Մէհմէտ Ալի հեռագիր մը ուղղելով Երեսփ. Ժողովի նախագահութեան, վարչապետին, պատերազմական և ներքին գործոց նախարարներուն ու Թանինի, կ'ըսէ թէ Պոլսոյ նորընտիր երեսփոխան Թահիր Խայրէտտին պէյ մուրճաւոր է և թէ կարելի է իրողութիւնը ստուգել մուրճաւորներու յանձնաժողովին։

ՕՐԱՑՈՅՑ
Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
1912 ՏԱՐՒՈՅ

Լոյս տեսաւ Յ. Մատթէոսեան մատենագրի տպագրութեամբ 1912 տարւոյ ՕՐԱՑՈՅՑը, որ իբր յաւելուած, կը պարունակէ իր մէջ Ազգ. Հիւանդանոցի հաշուեցուցակը, ինչպէս և նոյն Հաստատութեան ընդհանուր մատակարարութեան վրայ շահեկան ծանօթութիւններ, և կը բովանդակէ Ազգ. Հիւանդանոցին անցեալ 1910 տարուան հասոյթներուն և ծախքերուն հաշուեցոյցը, ինչպէս և 1911 յունուար 1ի ընդհանուր վիճակը։

1912 տարւոյ սոյն օրացոյցէն գնելով, պատ. ընթերցողք կարեւոր ծանօթութիւններ կը ստանան ի մասին ազգ. բարեգործական այն միակ Հաստատութեան, որուն գոյութիւնը գլխաւորաբար Ազգն է որ կ'ապահովէ իր նուէրներովը և ի նպաստ այն Հաստատութեան հրատարակուած օրացոյցէն տուր մը գնելով։

Կեդրոնատեղին է Հիւանդանոցի գրասենեակը, ի Մեծ Նոր խան։ Կը գտնուի նաեւ ամէն գրավաճառներու քով։

ԳԻՆ 50 ՓԱՐԱ

5—4

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Դ. ՏԱՐԻ) (ՆԻՍՏ 25)

ԱՂՄԿԱԼԻՑ ՆԻՍՏ ՄԸ

Հայտար Պէյ Աթոռ Կը Քաշէ Ֆէյզի Էֆ.ի

ՋՂԱՅՆԱՑԱԾ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ 35ՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾԻՆ ԱՌԹԻՒ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ դարձեալ աղմկալից նիստ մը գումարեց։ Թէեւ օրակարգը զինուորագրութեան օրէնքին վիճաբանութիւնն էր, բայց բնա՛ւ առիթ չեղաւ անով զբաղելու և 35րդ յօդուածին առթիւ շարունակուեցաւ աղմուկը, ժխորը և կռիւը։

Նիստը բացուեցաւ ժամը 11ին. կը նախագահէր Ահմէտ Րիզա պէյ։

Կարդացուեցաւ վարչապետական թէզքերէ մը, որով ժողովին կը յղուէր ելեւմտից նախարարութեան մէկ գիրը, ինչ ինչ փոփոխութիւններ մտցնելու համար պիւտճէին մէջ։ Ղրկուեցաւ ելեւմտից յանձնաժողովին։

Կարդացուեցան պիւտճէի յանձնաժողովին մէկ քանի տեղեկագիրները և շաբաթ օրուան օրակարգ դրուեցան։

Բէօթանիայի երեսփոխան Ֆէրիտ պէյ թագրիրով մը կը յայտնէր թէ՝ ինք իբրեւ անկախ երեսփոխան, կը փափաքի որ ժողովի երկու կուսակցութիւններուն մէջ 35րդ յօդուածի խնդիրը համերաշխութեամբ լուծուի։ Այսպէս կ'առաջարկէր որ 35րդ յօդուածը Ծերակոյտին ղրկուի. անոր մութ մնացած մէկ կէտը լուսաբանելու համար։ Այդ կէտը սա էր. «Սուլթանը նոր դահլիճի մը կը յանձնէ». արդ այս կէտը, կ'ըսէր Ֆէրիտ պէյ, անորոշ է. նոր դահլիճ ըսելով բոլորովին նոր անձի մը պիտի յանձնուի, թէ՝ նախորդին ալ կրնայ յանձնել։ Ֆէրիտ պէյ յայտարարեց միեւնոյն ատեն թէ՝ 15 երեսփոխաններու ստորագրութեամբ թագրիր մըն ալ տրուած է, որով իր ըրած առաջարկին անուանական քուէարկութեամբ լուծուիլը կը պահանջուի։

Կարդացուեցաւ և ընդունուեցաւ Չօրումի երեսփոխան Ալի Օսման էֆ.ի մէկ թագրիրը, որով կ'ուզէր հարցում ուղղել ներքին գործոց նախարարին թէ՝ նաւատորմի հանգանակիչ մասնախումբին մէջ երեւան եկած զեղծումի խնդիրը ի՛նչ է։ Ընդունուեցաւ։

Կարդացուեցաւ Ալպանացի երեսփոխաններու մէկ թագրիրը, որով Մալիսորներու խնդրին հետ կապ ունեցող վեց կէտերու մասին հարցապնդում կ'ուղղէին պատերազմ. նախարարին։ Ընդունուեցաւ։

Կարդացուեցաւ Տրաճի երեսփոխան Խասան փաշայի մէկ ուրիշ թագրիրը, որով կ'ըսէր թէ՝ քրիստոնեայ Ալպանացիներուն զէնք բաժնուած է, մինչդեռ իսլամ Ալպանացիները կը մնան անզէն և կ'առաջարկէր հարցապնդել ներքին գործերու նախարարը։ Ընդունուեցաւ։

Ուրիշ թագրիրով մը Ալպանացի բոլոր երեսփոխանները վնասակար կը գտնէին այս միջոցին 35րդ յօդուածի բարեփոխութեան հարցին մէջտեղ գալը և Խորհրդարանի լուծման հաւանականութիւնը, քանի որ կ'ըսէին, այսպիսով կառավարութիւնը չպիտի կրնայ ի գործ դնել Ալպանիոյ մէջ ըլլալիք բարենորոգումները։

Ժողովը վերադարձաւ Ֆէրիտ պէյի ներկայացուցած խնդրին։

Նախ խօսք առաւ Վարդգէս և ըսաւ թէ՝ բնա՛ւ պէտք չկայ 35րդ յօդուածին Ծերակոյտին ղրկուելուն և նախ Երեսփ. Ժողովը ինք պէտք է որոշէ թէ՝ «դահլիճ» այդ յօդուածին մէջ մութ կէտ մը կա՞յ։ Ու ի՛նչ խնդիր եթէ այս կերպ թագրիրներով կուզէ ժողովս զբաղեցնել։

Տօքթ. Րիզա Նուր պէյ հերքեց Վարդգէսի այս վերջին խօսքը։

Ապտուլլահ Ազմի հոս համամիտ գտնուեցաւ Վարդգէսի։

Սէյիտ պէյ (Իզմիր).— Ես ալ համամիտ եմ Վարդգէս էֆ.ի. պէտք է նախ այդ խնդիրը օրակարգ անցնենք և մենք վիճաբանինք։

Ֆէրիտ պէյ գիտել տուաւ որ ինք կուզէ որ նոյն օրը վիճաբանութեան դրուի թագրիրը և ատոր համար ալ, ըսաւ, 15 հոգիներ թագրիր մը տուած են. որով անուանական քուէարկութիւն կը պահանջենք. յետաձգելը անկարելի է։

Նախագահը իր կարգին գիտել տուաւ որ արդէն օրակարգը կազմուած է և կարելի չէ զայն փոխել նոյն օրը։

Էմրուլլահ.— Այդ էն մեկնաբանութեան կարօտ գիրքը անհրաժեշտ է. վեհափառը որուն որ ուզէ, անոր կը յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։

Սակայն, որովհետեւ, 15 հոգի անուանական քուէարկութիւն կը պահանջէին, նախագահը պարտաւորուած քուէի դրաւ նախ թագրիրին նկատառումը և ժողովը 78ի դէմ 90 ձայնով ընդունեց Ֆէրիտ պէյի թագրիրը։

Դադարէն վերջ, երբ նիստին Բ. մասը բացուեցաւ, Տէպրէի երեսփոխան Պասրի պէյ, բառ մը ըսելու համար բեմ ելաւ։

Պասրի.— Ես երբեք կուսակցական խօսքեր չպիտի ըսեմ. Մ. և Յ. կուսակցութիւնը յարգողներէն եմ, արդէն այդ տեսակ կուսակցութիւն մըն ալ եթէ չըլլար այս երկրին մէջ, պէտք էր որ ստեղծէինք։ Բայց Սայիտ փաշայի վերջին առաջարկովը, այս ժողովը անորոշ կացութեան մը մատնուեցաւ. այս միջոցին Սայիտ փաշա երկիրը փափուկ գործողութեան մը ենթարկել կ'ուզէ. խնդիր է թէ՝ այդ օբէռասիօն կատարողը ինչ տեսակ անձ է. այդ անձը ճանչնալու համար մէկ քանի տեղեկութիւններ պարունակող թագրիր մը կը ներկայացնեմ նախագահին և կ'առաջարկեմ որ կարդացուի։

Նախ.— Օրակարգ կ'անցնենք. չենք կրնար հիմա ատով վիճաբանիլ. որովհետեւ թագրիրը Սայիտ փաշայի անձին վերաբերեալ է և հետեւաբար ինք հոս ներկայ պէտք է ըլլայ։

Խալիլ պէյ.— Թագրիրը կարելի չէ կարդալ. թող նախագահը վաղը կարդայ և չորեքշաբթի օրակարգ անցնէ. առանց ատոր մինչ օրակարգը փոփոխել կարելի պիտի ըլլայ, ինչ որ ժողովին գործերը պիտի խանգարէ։

Պասրի.— Ստիպողական է որ հիմա կարդացուի. ես այս թագրիրը տալով հայրենիքիս ծառայած կ'ըլլամ. Պիտի ապացուցանեմ որ Սայիտ փաշա Սահմանադրութեան դէմ շարժած է.

Կեդրոնը կսկսի աղմկել.

Ֆէյզի (Սեբաստիա).— Դեռ բերաննիդ կը բանա՞ք.. եթէ հայրենիքը սիրողնե՛ր էք. գոնէ լռեցէ՛ք...

Թէվֆիք (Քէնղրի).— Մենք մեր դահլիճին վրայ վստահութիւն ունինք։

Ֆէյզի.— Բայց երկիրը փճացուցիք։

Կեդրոնէն ձայներ.— Դո՛ւք փճացուցիք երկիրը։

Թալաթ (Էտիրնէ).— Լրագրական միջոցներով չի կրցածնին. Երեսփ. Ժողովի բեմէն ըսել կուզեն։

Այս միջոցին սարսափելի կերպով կաղմկեն ձախակողմեանները և ի մասնաւորի Սեբաստիոյ երեսփոխան Ֆէյզի էֆ. որ կը յարձակէր նախագահին վրայ թէ՝ ինչո՞ւ կարդացնել չի տար թագրիրը։

Անմիջապէս Հայտար պէյ (Սարուխան) ջերմ իթթիհատական մը, բեմին քովէն դէպի Ֆէյզի էֆ. ծռելով.

— Մ'ա ալ պէ հէրիֆ, պոռաց և աթոռը քաշեց նետելու համար Սեբաստիոյ երեսփոխանի գլխուն։ Բարեբախտաբար Մէհմէտ էֆ.ի բռնեց աթոռն և Հայտար պէյ չի հասաւ իր նպատակին։

Ժողովը ամբողջ ոտքի ելաւ. աղմուկն ու ժխորը երկար ատեն տիրեցին ժողովասրահին մէջ և նախագահը տեսնելով որ, իր կոչերը անհետեւանք կը մնան, դադար տուաւ նիստին։

Նիստին Գ. մասը անկարելի եղաւ վերաբանալ. ի զուր զանգակը կը ծանուցանէր նիստին բացումը։ Իթթիհատականներն ու Իթիլաֆականներ առանձինն նիստ ունէին վարը։

Իթիլաֆը իր նիստին մէջ. որոշեց Վասֆի, Սրտզը և Տողաշարեան էֆ.ները ղրկել նախագահին մօտ, որպէս զի կարդացնել տայ Պասրի պէյի թագրիրը։

Նախագահը ինքն խօսք տուաւ, բայց Իթթիհատականներէն ո՛չ ոք ելաւ ժողովասրահ և հետեւաբար կարելի չեղաւ կարդալ Պասրի պէյի թագրիրը, որ ըստ տօքթ. Րիզա Նուր պէյի, Սայիտ փաշայի անձին կը վերաբերի։ Համիտ ասկէ առաջ հարցում ուղղած է եղեր Սայիտ փաշայի թէ «Սահմանադրութիւնը երկրին համար օգտակա՞ր է թէ ոչ»։ Սայիտ փաշա տեղեկագրով մը պատասխաներ է թէ՝ «այս երկրին համար օգտակար չէ գեւ Սահմանադրութիւնը, երբ մանաւանդ երկիրը բաղկացած է այլազգի տարրերէ, ինչպէս արաբ, ալպանացի, պուլկար, յոյն, հայ եայլն»։

Ահա՛ այսպէս վերջացաւ երէկի նիստը և տեսնենք դեռ ինչեր տեղի պիտի ունենան, մինչեւ լուծումը Խորհրդարանին, որ այլեւս վերջացած խնդիր մը կրնայ համարուիլ։

Տօքթ. Ա. ՄԻՄԻՏԵԱՆ

(ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՓԱՔՈՒԼԹԷՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ)

Աչքի, ականջի, քթի և կոկորդի։ Մասնագէտ Ֆրանս. Սէն-Պէնուա հիւանդանոցի։ Անվճար Աղքատախնամի։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր 9—12 և 1—4 (Ը. Ե.) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, Նախկին քլինիք Տօքթ. Էսմէրեանի։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ ամէն օր մինչեւ կէսօր իր դարմանատունը 42

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԹԱԼԱՆԸ

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Մուշի Խառն Ժողովի անդամներէն Յարութիւն և Ասատ էֆ.ներու ստորագրութեամբ ու դեկտ. 4 թուակիր սա հեռագիրը հասած է Մուշի երեսփոխան Գեղամ էֆ.ի.

«Մուշի շրջականները կը շարունակուին սպաննութիւնները և թալանը։ Ժողովուրդը սարսափի մէջ կը գտնուի, տեղական կառավարութիւնը վճռական միջոցներ ձեռք չէ առած։ Խաղաղութեան պահպանման համար անմիջական հրաման»։

Գեղամ էֆ. երէկ ներքին գործոց նախարարին մօտ դիմումներ ըրաւ Մուշի մէջ տիրող անհանդուրժելի կացութեան մասին։ Նախարարը պատասխանեց թէ կուսակալը միջոցներ ձեռք առած է և ինք ալ նոր հրահանգներ պիտի տայ։ Կը լսե՛նք թէ կառավարութիւնը փոփոխութիւններ պիտի կատարէ տեղական պաշտօնէութեան մէջ։

ՊՕՏՐՈՒՄԻ ՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Պօտրումի հայ բանտարկեալները աղերսալի նամակ մը ղրկելով Պատրիարքարան, խնդրած են որ Ծնունդէն առաջ դիմումներ ըլլան կառավարութեան մօտ, զիրենք արձակել տալու համար։ Նոյնպէս Պատրիարքարան ղրկուած է հայ բանտարկեալներու մէկ ցուցակը, անուններով, յանցանքներով և վճիռներով։

ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ամասիա-Մարզուանի Վիճակի գաւառական Ընդհ. Ժողովը նորէն ընտրութեամբ վերակազմուած և Պատրիարքարան տեղեկագրուած է։

ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼՃԵԱՆԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Կեսարիայէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կեսարիոյ նախորդ Առաջնորդ Տրդատ եպս. Պալճեան արդար ելած է իր հաշիւներուն մէջ։

«ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ»

Լոյս տեսաւ «Ուսումնարան»ի 9րդ թիւը հայ ուսուցիչներու և [illegible] յատուկ թերթը։ Գին 1 դրուշ. տարեկան 12 դրուշ։ Կեդրոնատեղի Բանկալթի Վիէն. Մխիթարեան վարժարան։

ՄԱՀ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ ԷՖ.Ի

Ցաւով կը ծանուցանենք մահը փաստաբան Անտոն Ալիք էֆ.ի, որ երկար ատեն հայ և թուրք թերթերու աշխատակցած է յօդուածներով և թարգմանութիւններով։ Միւրիւվվէթ թերթին հիմնադիրներէն եղած է։ Մեր ցաւակցութիւնները։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՋՐՈՅՑՆԵՐ

Վիէննայի օսմ. դեսպան Մաւրոկէնի պէյի և Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Էրէնթալի միջեւ տեղի ունեցած յաճախակի տեսակցութիւններէն կը հետեւցուի որ Թուրքիոյ և Իտալիոյ միջեւ հաշտութիւնը մօտալուտ է։

⁂

Պերլինի, Վիէննայի և Լոնտոնի դահլիճներէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, հաշտութեան դաշնագրի ծրագիր մը պատրաստուած է, որ իտալական կառավարութեան կողմէ ընդունուած է սկզբունքով։ Բ. Դուռը տեղեկութիւն չունի այդ ծրագրէն։ Բանակցութիւնները Խորհրդարանին լուծումէն ետքը պիտի կատարուին։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանող մէկ քանի ազդեցիկ անդամներ յայտարարած են թէ Սուլթանը չպիտի հաւանի Խորհրդարանի լուծման։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ

Ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանող ոստիկանական պաշտօնեաներուն տեղ Իթթիհատը իր մարդիկը կը տեղաւորէ։

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Այս շաբթու նոր կուսակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը Սուլթանին ներկայանալով ներկայ կացութեան վրայ տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէ և պիտի խնդրէ որ Խորհրդարանը չլուծէ։

ՄԵՀՄԷՏ ՐԻՖԱԹ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բարիզի ատամնաբուժական համալսարանէն վկայուած, արուեստին բոլոր վերջին կատարելագործութիւններով կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները Պապը Ալի Ճատտէսի Նուրը Օսմանիէի անկիւնը գտնուող իր դարմանատան մէջ։ Դիմողները մեծ գոհունակութեամբ պիտի վերադառնան։

ՕՍՄ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

7—25

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՇԱՐՔԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ

Սոյն վիճակահանութիւնը, որ առանց ցեղի ու կրօնքի խտրութեան բոլոր վարժարաններուն ի նպաստ սարքուած է հայրենասիրական նպատակով մը, միեւնոյն ատեն օգտակար կ'ըլլայ վիճակահանութեան տոմսակ գնողներուն։ Առաջին անգամն է որ մեր երկրին մէջ այս կարգի ազգային վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է, ուրկէ դպրոցները ուղղակի կերպով կ'օգտուին և պարգեւներէն ալ օսմ. անհատները կը նպաստաւորուին։ Ամբողջ Օսմանցիները պէտք է հայրենասիրական պարտք մը նկատեն գոհութեամբ մասնակցիլ այդ վիճակահանութեան։ Տոմսակներուն թիւը 28,000 է, որոնց կէսը՝ 1400ը [illegible] պարգեւներ կը շահի։ Մարդս մէկէն ի մէկ հարստացնող պարգեւներ ունի սոյն վիճակահանութիւնը, ինչպէս 1,500,000 դրուշ, 1,400,000, 1,200,000, 1,000,000, 300,000, 100,000 և ասոնցմէ ուրիշ շատ մը պարգեւներ ալ կան։ Հակառակ այսքան մեծ պարգեւներու, տոմսակներուն գինը սուղ չէ. կէսը՝ 2 մէճիտիէ, մէկ քառորդը՝ 1 մէճիտիէ, մէկ ութերորդը՝ 10 դրուշ։ Ճամբորդներու, պաշտօնով ասդին անդին գացող ու ամէն ատեն [illegible] տոմսակ փոխել չուզողներուն դիւրութիւններ կ'ընծայուին։ Այդ կարգի անձերուն տարեկան տոմսակներ կը տրուին, որով անոնք տասնըհինգ վիճակահանութեանց ալ կրնան մասնակցիլ։ տարեկան տոմսակներուն գինն է, կէսը՝ 14 մէճիտիէ, քառորդը՝ 7 մէճիտիէ և մէկ ութերորդը՝ 15 դր.։ Տոմսակներու վաճառման կեդրոնատեղին է կամուրջին գլուխը, Վալիտէ խան, ընթերցատան ետեւ, ժամագործի վաճառատան քով թիւ 15, Տէվլիտաս և Վանթուրա պանքան։ Ցրիչ տոմսակները Պոլսոյ, Գալաթիոյ և Վերին Վոսփորի բոլոր լումայափոխներուն քով կը ծախուին։ Իզմիրի մէջ կը ծախուին Պէնարիէ փողոցը Մորտոխայի Լէվի պանքային և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղին տակ գտնուող Նըլտըզի Ֆէրլամէի մէջ Պէնիամին Տէվլիտասի կողմէ։

ՕԼԻՕՆ

336—40 ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ 336—40

Կը փութա՛նք մեր յարգոյ յաճախորդներուն ծանուցանելու թէ ձմրան եղանակի բոլոր նորաձեւ ապրանքները հասած են արդէն։ Այս ձմրան ամենէն յարգի նորաձեւութիւնը թաւիշն է։ Ոչ մէկ վաճառատուն կրնայ թաւիշներու այնքան զանազանութիւն ընծայել որքան ՕԼԻՕՆ վաճառատունը իր նպաստաւոր գիներով։ Նոյնպէս կը ծախուին կիներու բօլթիւմներ թաւիշէ և տրաբէ, թաւշեայ մանթոներ, Լիօնի ամենէն ը՛նտիր մետաքսեղէնները, թաւշապատ բրդեղէններ և տուալը ֆա՛ս վերջին նորաձեւութեամբ ու բոլոր նորաձեւ կարնիթիւրներ Տրջազգեստներու և Մանթօներու համար։ 24—24

ԱՐԱՄ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՄՈՒՇՏԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ ՔԻՒՐՔՃԻ ԽԱՆ, 1-5

Արանց և կանանց համար առաջին կարգի և ամէն տեսակ մուշտակներ, Մանշոն և Պօա, վերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Այցելութիւն մը կը բաւէ ապրանքներու ազնուութեան և տեսակներու զանազանութեան մասին համոզուելու համար։

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

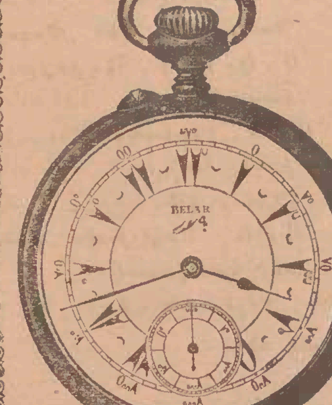

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՊԷԼԱՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

Ե. Ս. ՀՈՒՐՄՈՒԶԻԱՏԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՈԼԻՍ, ՀԱՎՈՒԶԼԸ ԽԱՆ,

ԱՌՍՂԻՆ ՑԱՐԿ. ԹԻՒ 8-10-11

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին մեծ ա. ճանակ զոհարեղէններ, ժամացոյցներ եւ մեծագն առարկաներ: 24—78

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻ

Մահմուտ փաշա, Բէօչէք մզկիթին կից, Իլխամբօ պանդոկին դէմը թիւ 25։

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ամէն տեսակ ժամացոյցներ, Շղթաներ, Գոհարեղէններ և Արծաթեղէններ, Նուագարաններ, Ելեկտրական ամէն տեսակ գործիներ, Թէլէֆոն, Սեղանի սպասներ, եւայլն թէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ կը ծախուին։

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԺՈՐԺ ԼԵԹԻՄԻԱՏԻՍ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1862ԻՆ

Պոլիս, Պահճէ գաբու, թիւ 1

Վաճառատան փլցուելուն հետեւանքով

վաճառատան մէջ գտնուող ամէն տեսակ հովանոցները [illegible] 25 օրուան մէջ։ Սոյն գործարանին մէջ պատրաստուած [illegible] կուն ըլլալուն [illegible] յարմար նուէր [illegible] թէն օգտուեցէք։ 10—6

ՎԱՐՁՈՒ

Օրթաքէօյ, [illegible] կառուցուած [illegible] վարձու կը [illegible] գտնուէր [illegible] վահայեց [illegible]

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՊՈԼԻՍ.
Ֆինճանճըլար եօգուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
ԲԵՐԱ., Բասամ տ'Անաթօլի
ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 14, Թիւնէլին քով
ՊՈԼԻՍ, Սուլթան-Համամ, թիւ 3

ԿԸ ՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
Գորգ, Նկարէն թուղթեր, Մուշամպա, Լինօլէօմ, Ասեղնագործուած սփօրներ, Ուղեւորութեան ծածկոյթներ
Ամէն տեսակ վարագոյրներ, Աղուափետուրներ
—18

ԷՏՀԷՄ ԲԷՐԹԷՎ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Եւրոպայի բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ ոսկեմետալով պատուած է:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ
խիստ օգտակար է տկարակազմներուն, տկարութիւններուն և սակաւ հիւանդութեան ենթակայ եղող և չքաւոր տղոց համար:

ՔՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎԸ
դէմքի բիծերը և խաղաւարտները ու ձեռքի ճաթռտուքները կ'անհետացնէ:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋՐԴԱՓՈՇԻՆ
դէմքը կը ճերմկցնէ և թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն:

ՔԻՆԱՔԻՆԱՅՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱԶԻ ՋՈՒՐԸ
մազերը կ'ուժովցնէ, անոնց թափիլուն առաջքը կ'առնէ ու թեփերը կ'անհետացնէ:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ
օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները և խաղաւարտները կ'անհետացնէ:

ՔՕԶՄԷԹԻՔ ԲԷՐԹԷՎԸ
պեխերը կ'աճեցնէ և ուղիղ կը կեցնէ զանոնք:

ՔԻՆԱՔԻՆԱՅՈՎ և ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏԱՄՆԱՓՈՇԻ
Անոնք որ կ'ուզեն ակռաները մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշին գործածեն:

ԲԷՐԹԷՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ
ամէն տեսակ օ տը քոլոններէն ընտիր է: Նարինջով, յասմիկով, մուշկով պատրաստուածները պէտք չեն ձգեր լէվանթա գործածելու:

[illegible]

Բոլոր դեղարաններուն, դեղավաճառներուն եւ թօհաֆիեի վաճառատանց մէջ կը գտնուին: Ընդհ. կեդրոնատեղին է Նոր Նամակատան դիմաց, Էթհէմ Նէճիպ դեղավաճառանոցը:

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սէֆէր 20 Թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. Գրասենեակը, Ղալաթիա Նազըլը խան, Հէզարէն փողոց թիւ 14, Պօօրէրաթիւ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
» Մ. Ր. Սառօք, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահճէ Գափու, թիւ 10, Ատրի պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց.
» Պահճէ Այմէլօղլու:
» Պահճէ գափու, Էմին Էֆէնտիւ, Իզմիր փողոց:
Գատըգիւղ, Աղեքսանդր Ալէքսիատիս Շուկայի հրապարակ:
» Մ. Ա. Անտրիա, Մօտա ճատէսի:
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց:
Շիշլի Մ. Ն. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատէսի, թիւ 137:
Ղալաթիա Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ, 13, Թիւնէլ խան:
Մեծ-Կղզի, Բէտուլ էֆ.:
Մագրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիատէս կայարանի հրապարակ:
Սան Սթէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.:

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ԹՈՎՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ
26 Բէրշէմպէ Բազար 26
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ
ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ
ՀԱՑԹԱԹԹԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՊԷԹՐՕԼՈՎ, ՊԷՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՕԼՈՎ
ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

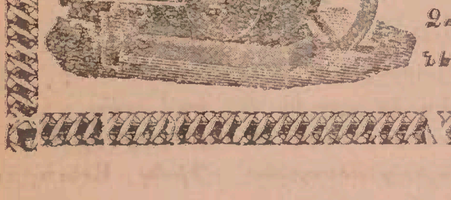

Թովմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաեւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ և անոնց մեքենաներուն կատարեալ ցուցակը կը տրամադրէ. հողագործական ինքնաշարժ Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռուցումներ, Գործարանի Մեքենաներ և Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մոսկան մարքայով Զուլարտանի Փիթոններ, [illegible] ներ, ևն. ևն.: 93—104

سینکر دیکیش ماکنه‌لری دنیاده موجود اولانلرك الڭ ایولریدر.

برنجی نوع موادن غایت محکم یاپیلمش او ایشلری و ارباب صنعت ایچون بی امثالدر.
سینکر دیکیش ماکنه‌لری قومپانیه‌سنك درسعادتده‌کی شعبه‌لری
بك اوغلی جاده‌ٔ کبیرده؛ غلطه سینکر خانده وقره کویده نومرو ۱۲۰؛ سلطان بایزیدده؛ سلطان حمامده وفاتحده اسکدار چارشو بوینده‌ قاضی کوی مودا جاده‌سنده؛ مقری کوی شمندوفر استاسیونده؛ بلاطه کوپری باشی سوقاغنده؛ بشکطاش واپور اسکله‌سی قارشوسنده؛ پانغالتی تراموای جاده‌سنده نومرو ۵۷.
ممالك شرقیه ایچون اداره‌ٔ مرکزیه‌سی درسعادت بك اوغلی جاده‌ٔ کبیرنده نومرو ۳۲۳

THE SINGER MANF'G. CO. TRADE MARK

تقلیدلرندن صاقینکز حقیقی سینکر دیکیش ماکنه‌لری قارشوده‌کی علامت فارقه‌یی حائزدر.
بالعموم شهرلرده شعبه‌لری واردر

پاسقال کللر خلفی
بیوك پیانو مغازه‌سی

هر درلو موزیقه آلات و ادواتی بولنور.
امریقانك الڭ مشهور پیانو و ائولیان نام پیانولالرینك یگانه وکیلی

مغازه‌نك تاریخ تاسیس
۱۸۶۳
بك اوغلی حاجوپولو پاساژنده
نومرو ۲۵ - ۳۱ نومرو

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ԲԻԱՆՕԼԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԲԱՍՔԱԼ ՔԵԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ
1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԲԵՐԱ, ՊԱՍԱԺ ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31 52—3
ԲԻԱՆՕԼԱ, ԲԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

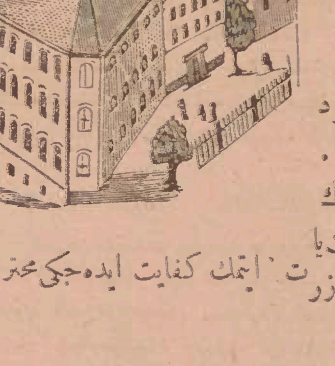

ارسلانلی بیوك موبلیا فابریقه‌سی
لئون ژ. فریدمان
استانبول محمود پاشا نومرو ۱۰۲

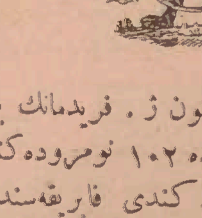

لئون ژ. فریدمانك بیوك موبلیا فابریقه‌سی، استانبولده محمود پاشاده ۱۰۲ نومروده کندی مالی اولان خان ایچنه نقل ایدلمشدر. گرك کندی فابریقه‌سنده وگرك اوروپا فابریقه‌لرنده الڭ صوك موده اوزرینه اعمال ایدلمش هر درلو موبلیا و اشیانك نفاستیله ظرافت ومتانتنی اکلامق ایچون، برکره مذکور مغازه وفابریقه‌یی زیارت ایتمك کفایت ایده‌جکی محترم اهالی‌یه عرض اولنور.

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԼԷՕՆ Ժ. ՖՐԻՏՄԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գաղափար կազմելու համար անոր նոր մթերքին ու կարասիներուն պլպղանութեանը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին և թէ եւրոպական գործարաններու մէջ:

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Յանձնարարութիւնները մեծ խնամով քով կը կատարուին: Թէ՛ աքանակ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ: 9

« او طالون دور »
قارلو اهنام
۴۰۰ بك اوغلنده پالاس خدیویال قارشوسنده ۴۰۰

بالجمله تس عائله‌لر ایچون فوق العاده سهولات
کت حاضر و اصمارلامه پوتینلر و ایاق قابلر
هر جنس صاغلام لاستیکلر وقیشلق ترلکلری
تحافیه وسائر اشیای نفیسه
بش ماه وعده ایله 7—30
مغازه‌مزی برکره تشریف بیورانلر هرحالده ممنون قاله جقلر.

اوتەرو وقاردونە

قومپانیه‌نك لاقره‌غات، لاسارسه‌ل، قه‌رولوئیز
مارقه‌لی مشهور ساردلیه قوطولرینی بقاللرکزدن ایسته‌یکز
وکیل: بیوك ضبطیه قارشوسنده جودت بك خانند
روا و قومپانیه‌سی تجارت اداره‌خانه‌سیدر.

ԸՆՏԻՐ ՍԱՐՏԷԼՆԵՐ

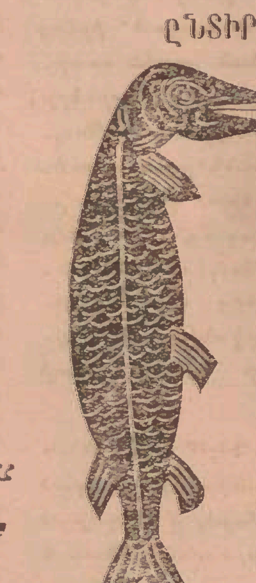

Երբ կ'ուզէք համեղ և ընտիր սարտէլա ուտել, ձեր նպարավաճառներէն գնեցէք Լաքրակաթ, Լասարսէլ Քէրօլ մարքայով սարտէլներ: Օթէրօ և Քարտօնէ հանրահռչակ ընկերութեան որսատեղիին մէջ պատրաստուած և ուղղակի հոնկէ բերել տրուած են Պոլիս, Էսկի-Զափթիէի դիմաց, Ապտուլլահ Ճէվտէթ պէյի խան, ԼԸՌՈՒԱ և ԸՆԿ. վաճառատունը: Պոլսոյ ու գաւառներուն համար գործունեայ ներկայացուցիչներ կը փնտռուին:

! ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ

خیری اقبال قیونجی قرداشلری
بیوك خفافیه مغازه‌سی درسعادت سلطان حمام خداوردی خان نومرو ۱۱

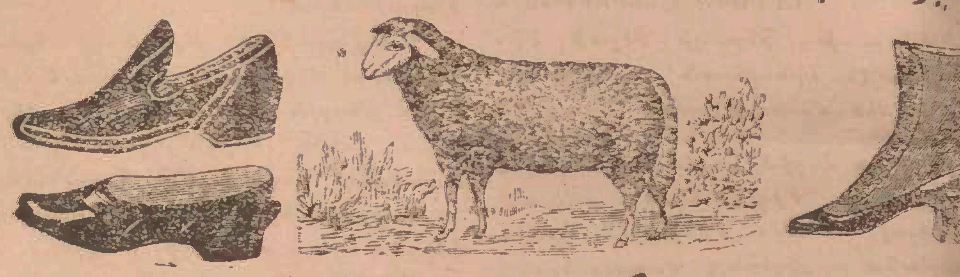

آمریقان هوود لاستیکلری

خالص امریقان هوود لاستیکلری دنیانك الڭ صاغلام وطیانقلی لاستیکلریدر. اصلا قایماز طوبندن محافظه ایدر. پارچه‌لنجیه قدر رونقنی غائب ایتمز. مغازه‌مزده هر کیسه‌یه الویرشلی پوطینلر، اسقارپینلر، ترلیکلر وهر درلو صاغلام وظریف ایاق قابلری دخی واردر.
طشره‌دن وقوعبوله‌جق طوبدن سپارشلر درحال کمال سرعتله اجرا ایدیلور.

ԽԱՅՐԻ ԻԳՊԱԼ ԳՕՅՈՒՆՃԸԵՂԲԱՐՔ

HOOD RUBBER COMPANY BOSTON
USA

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՒՏ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐ
ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԽԻՒՏԱՒԷՆՏԻԿԵԱՐ ԽԱՆ, ԹԻՒ 11.

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին այրերու, կիներու և տղոց յատուկ նորաձեւ, տոկուն ու չքնաղ սկարբին, կօշիկներ և բանթօֆլ, ամէն տեսակ: Գիները չափաւոր են: Ամերիկեան Հուտ Լաստիկները աշխարհիս ամէնէն տոկուն և լաւ տեսակն է:

Գաւառներէն յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին: 104—66

ՐՕԱՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԷՇՈՒՐԸՍ
ԴՐՄԳԼՈՒԽԸ 5 250,000 ՆԳԷ. ՈՍԿԷՆ ԱՒԵԼԻ

Ծովային Ապահովագր. Ընկերութիւն
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ
[illegible] ՄԻՋՈՑԱՒ
ՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ՝
ՔԼԻՖԹԸՆ, ՖՕՔԻՕՆ Ց. ՔՕՒՐԹԻԼԼԻ ՏԻԱՐՑ
Ղալաթիա թիւ 6, 7 եւ 8, Պէրէքէթ խան 47—52